

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2011-02-07
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
T 7268-10

PARTER

KÄRANDE

Diskrimineringsombudsmannen, Box 3686, 103 59 Stockholm

Ombud: jur. kand. Magnus Rydberg, Box 715, 101 33 Stockholm

SVARANDE

Restaurang Came AB, 556504-9763, Box 56009, 102 17 Stockholm

Ställföreträdare: [redacted] Box 56009, 102 17 Stockholm

DOMSLUT

1. Med undanröjande av Stockholms tingsrätts tredskodom 2010-04-08 i mål T 11824-08 förpliktar tingsrätten Restaurang Came AB att till var och en av [redacted] och [redacted] betala 25 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 7 oktober 2008 till dess betalning sker.
2. Restaurang Came AB ska ersätta Diskrimineringsombudsmannen för dess rättegångskostnad med 123 802 kr, varav 69 000 kr för ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.

Dok.Id 912050

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Scheelegatan 7

Telefon
08-561 652 70

E-post:
stockholms.tingsratt.avdelning3@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax
08-561 650 03

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Restaurang Came AB, fortsättningsvis Came, driver restaurangrörelse i Stockholm under firma Café & Restaurang Vendetta. Den 5 september 2006 kom makarna [REDACTED] och [REDACTED] samt deras minderåriga dotter till restaurangen för att äta. Makarna [REDACTED] och dottern är romer. Det är ostridigt att de nekades servering på restaurangen.

YRKANDEN M M

Diskrimineringsombudsmannen, fortsättningsvis DO, har med stöd av lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering yrkat att Came ska förpliktas att till var och en av [REDACTED] och [REDACTED] betala 25 000 kr i skadestånd jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 7 oktober 2008 till dess betalning sker.

Came har bestritt käromålet.

DO har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER OCH SAKFRAMSTÄLLNINGAR

DO: Came har i sin näringsverksamhet missgynnat [REDACTED] och [REDACTED] genom att neka dem servering och avvisa dem från restauranglokalen. Missgynnandet har haft samband med deras etniska tillhörighet. Diskrimineringen ägde rum inför övriga gäster i lokalen och i närvaro av deras minderåriga dotter. Dessa omständigheter motiverar det yrkade skadeståndet.

På restaurang Vendetta beställer gästen mat och dryck vid en disk och betalar det som beställts i en kassa. Den beställda maten serveras därefter vid det bord där gästen slagit sig ner. När makarna [REDACTED] och deras dotter kom till restaurangen beställde de mat och betalade, varefter de satte sig vid ett bord i väntan på att den beställda maten skulle serveras. Efter en kort stund kom en servitris fram till bordet och meddelade att kökschefen förbjudit henne att servera dem något. Servitrisen kände inte till orsaken till kökschefens förbud. De lyckades få kontakt med den kock som arbetade i köket.

Denne förklarade att han inte avsåg att laga mat åt dem eftersom de vid flera tidigare besök på restaurangen beställt mat, ätit en del av maten och därefter klagat på den och krävt att få tillbaka vad de betalat. Därefter beordrade han dem att lämna lokalen. Påståendet att de besökt restaurangen tidigare och då klagat på maten var felaktigt. Det var första gången makarna [REDACTED] besökte restaurangen.

Came: Påståendet att makarna [REDACTED] nekats servering på grund av att de är romer bestrids. Makarna [REDACTED] hade upprepade gånger besökt restaurangen. De beställde alltid samma rätt. När de ätit ungefär hälften av sina portioner klagade de på maten och krävde att få sina pengar tillbaka. [REDACTED] som i september 2006 var anställd av bolaget som kock, hade tröttnat på att laga mat åt dem. Han förklarade att han inte avsåg att laga mat till dem eftersom de bara klagade på den, men att de kunde dricka kaffe eller annat. Det bestrids att [REDACTED] beordrat makarna [REDACTED] att lämna lokalen. Restaurangen besöks ofta av romer och personer med andra etniska bakgrunder. Att makarna [REDACTED] vid det aktuella tillfället nekades servering hade endast att göra med hur de uppträtt tidigare.

BEVISNINGEN

[REDACTED] och [REDACTED] har båda hörts under sanningsförsäkran på begäran av DO. På Comes begäran har ställföreträdaren [REDACTED] hörts under sanningsförsäkran.

DOMSKÄL

Det är i målet ostridigt att makarna [REDACTED] vid sitt besök på restaurang Vendetta inte var klädda så att det redan av klädedräkten framgick att de kunde antas tillhöra en romsk kulturkrets. DO har ändå gjort gällande att utomstående personer kan identifiera dem som romer. Come har bestritt detta påstående men vitsordat att de kan identifieras som ”icke etniska svenskar”. Tingsrätten konstaterar att makarna [REDACTED] varken utseendemässigt eller i klädsel skiljer sig från en betydande del av Sveriges befolkning. Det förhåller sig alltså inte så att de med säkerhet kan identifieras som romer. Vad Come avsett med sitt vitsordande undandrar sig tingsrättens bedömning.

██████████ har under förhöret med henne i huvudsak berättat följande. Hon, maken och dottern gick in på restaurang Vendetta för att äta mat. De gick fram till disken och lämnade sina beställningar, varefter de gick och satte sig vid ett ledigt bord. Hon minns nu inte om de hade betalat för mat och dryck innan de satte sig. Efter en kort stund kom en servitris fram till bordet där de satt och förklarade med beklagande att hon inte fick servera dem. Servitrisen hänvisade till kocken, som vägrade att ta emot beställningen. De blev chockade och ville veta varför de inte skulle bli serverade vad de beställt. Efter en stund fick de kontakt med kocken, som förklarade att han inte avsåg att laga mat åt zigenare som bara klagade på maten. Enligt honom brukade zigenare komma och klaga på hans mat. Därefter sjasade han ut dem ur lokalen.

██████████ har under förhöret med honom i allt väsentligt lämnat samma uppgifter som ██████████. Enligt ██████████ sade kocken ”ert folk har varit här och klagat på min mat”.

██████████ har under förhöret med honom i huvudsak berättat följande. Vid den i målet aktuella tiden var han anställd som kock i restaurangen. Makarna ██████████ med sällskap hade varit på restaurangen flera gånger tidigare. Varje gång hade de beställt wienerschnitzel, ätit ca hälften av portionerna och sedan börjat klaga på matens smak och kvalitet och begärt att få tillbaka vad de betalat. Han kände därför igen makarna ██████████ när de anlände till restaurangen någon gång mellan kl. 16 och kl. 17 den 5 september 2006. Han gick ut i restaurangen och förklarade att han inte avsåg att laga mat åt dem, eftersom de brukade klaga på maten. Han har inte sjasat ut dem utan förklarat att de kunde dricka kaffe eller något annat om de ville stanna. Han såg inget barn i deras sällskap. Det förhållandet att makarna ██████████ är romer hade ingen betydelse för hans vägran att laga den mat som de beställt.

Lagen om förbud mot diskriminering innehåller i 21 § en särskild regel om bevisbördans placering. Om den som anser sig diskriminerad visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon blivit diskriminerad, är det svaranden som

ska visa att diskriminering inte förekommit. I förevarande mål är det ostridigt att makarna [REDACTED] blivit nekade servering. I förening med makarna [REDACTED] samstämmiga uppgifter under sanningsförsäkran att [REDACTED] som skäl angivit att han inte avsåg att laga mat åt zigenare som klagade på maten ger detta förhållande anledning att anta att de blivit diskriminerade på grund av sin etnicitet. Det är alltså Came som har att visa att orsaken till att makarna [REDACTED] nekades servering var att de uppträtt olämpligt vid tidigare besök på restaurangen och inte att de är romer.

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att vare sig makarna [REDACTED] uppgifter eller [REDACTED] uppgifter innehåller inslag som i sig själva är ägnade att minska tilltron till uppgifterna. Den muntliga bevisningen får därmed anses väga jämnt. Ingen skriftlig bevisning har åberopats i målet. Redan på grund härav kan den slutsatsen dras att Came inte har visat att diskriminering inte var orsaken till att makarna nekades servering. Tingsrätten tillägger att Came avstått från att åberopa annan bevisning till stöd för [REDACTED] berättelse. Det hade t.ex. legat nära till hands för Came att som vittne åberopa den servitris som tjänstgjorde i restaurangen när makarna [REDACTED] nekades servering.

Eftersom Came inte visat att diskriminering inte förekommit när makarna [REDACTED] nekats servering ska bolaget betala skadestånd för den kränkning som diskrimineringen inneburit för dem. Den kränkning som makarna [REDACTED] utsatts för har skett inför ögonen på deras dotter och gäster i restaurangen. Denna omständighet, liksom det förhållandet att kränkningen såvitt framkommit i målet får anses ha varit avsiktlig, ska inverka höjande på skadeståndsskyldigheten. De av DO yrkade skadeståndsbeloppen får därmed anses stå i överensstämmelse med rådande rättspraxis. DO:s talan ska således bifallas.

Came är vid nu angiven utgång i saken skyldigt att ersätta DO för rättegångskostnader. DO har yrkat ersättning med sammanlagt 123 802 kr, varav 69 000 kr avser ombudsarvode. Resterande belopp, 54 802 kr, avser ersättning för arbete som utförts

av tjänstemän på DO:s kansli. Came har överlämnat frågan om den yrkade ersättningens skälighet till tingsrättens bedömning.

Ansökningen om stämning inkom till tingsrätten den 2 september 2008. Came, som då hade annan firma, delgavs stämning den 11 oktober samma år. Därefter ägde muntlig och skriftlig förberedelse rum fram till den 8 april 2010 då tredskodom meddelades mot Came. Sedan Came den 7 maj 2010 ansökt om återvinning återupptogs handläggningen. Huvudförhandling i målet ägde rum den 24 januari 2011. Mot bakgrund av tidsåtgången och det arbete som krävts för rättegångens förberedande och talans utförande finner tingsrätten att den kostnad för vilken DO yrkat ersättning skäligen varit påkallad för tillvaratagande av DO:s rätt. Ersättningsyrkandet ska alltså bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 401)

Skriftligt överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 28 februari 2011. Prövningstillstånd krävs.

Axel Taliercio

Jan Huldt

Henric Källén

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad. Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.